

**เอกสารแนบท้ายตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา
เรื่อง วิธีการแจ้งหลักสูตรการศึกษามายัง สป.อว. และ
หลักการแนวคิดการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการศึกษาในหลักสูตร**

คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๕ ได้มีมติให้ความเห็นชอบวิธีการแจ้งหลักสูตรการศึกษามายัง สป.อว. และหลักการแนวคิดการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการศึกษาในหลักสูตร ดังต่อไปนี้

๑. วิธีการแจ้งหลักสูตรการศึกษามายัง สป.อว.

เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๖๒ จึงกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาแจ้งหลักสูตรการศึกษาที่สภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติแล้วต่อ สป.อว. ก่อนเปิดสอนเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาและการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

๑.๑ บันทึกข้อมูลหลักสูตรลงในระบบ CHECO เฉพาะข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ จำนวน ๘ รายการ ดังนี้

- (๑) วันเดือนปีที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติหลักสูตร
- (๒) ปีการศึกษาที่สภาอนุมัติให้เปิดสอน
- (๓) ชื่อหลักสูตร (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- (๔) ชื่อปริญญา และชื่อย่อปริญญา (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- (๕) จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรและโครงสร้างหลักสูตร
- (๖) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและคุณสมบัติ
- (๗) อาจารย์ประจำหลักสูตรและคุณสมบัติ
- (๘) แผนรับนักศึกษา

๑.๒ ให้แนบเอกสารหลักสูตรการศึกษาเป็นไฟล์ PDF ซึ่งประกอบด้วยรายการที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒ ของกฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๖๕ ประกอบด้วย

- (๑) ชื่อปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และสาขาวิชา
- (๒) ปรัชญา วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้
- (๓) โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาและหน่วยกิต
- (๔) การจัดกระบวนการเรียนรู้
- (๕) ความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งรวมถึงคณาจารย์และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- (๖) คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา
- (๗) การประเมินผลการเรียนและเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา
- (๘) การประกันคุณภาพหลักสูตร
- (๙) ระบบและกลไกในการพัฒนาหลักสูตร

๒. หลักการและแนวคิดการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตร

๒.๑ เป้าประสงค์

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีมาตรฐานและคุณภาพ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในการผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพ ตอบสนองการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒.๒ วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา

- (๑) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มีมาตรฐานและคุณภาพ
- (๒) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาบริหารการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และมีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
- (๓) เพื่อสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนและบัณฑิตมีผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามที่หลักสูตรการศึกษา กำหนด สามารถพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้

๒.๓ หลักการและแนวคิดการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา

การรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษาต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศ คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งหรือมอบหมาย ผู้ตรวจสอบและการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๖๕ และได้ นำหลักการการบริหารคุณภาพและระบบบริหารงานที่เป็นสากลมาประยุกต์ใช้กับการตรวจสอบและรับรอง มาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษาในบริบทของประเทศไทย สถาบันอุดมศึกษาต้องแสดง ความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ ในการผลิตบัณฑิตให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษา โดยออกแบบและพัฒนาระบบและกลไก หรือวิธีการ พร้อมหลักฐานเชิงประจักษ์ สำหรับการตรวจสอบ หลักสูตรการศึกษาและตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษา ในหลักสูตรการศึกษา

๒.๓.๑ หลักการ

การตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษาพิจารณาตาม หลักการพื้นฐาน ๕ ประการ ดังต่อไปนี้

- (๑) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ (Customer and Stakeholder Focus)
การดำเนินการที่มุ่งเน้นการตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังทั้งในปัจจุบัน และอนาคตของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ และพยายามดำเนินการให้ได้เหนือความคาดหวัง (Beyond Expectation)
- (๒) การดำเนินงานเชิงกระบวนการ (Process Approach)
การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ โดยมีการถ่ายทอดให้เกิดความเข้าใจกระบวนการและจัดการกระบวนการต่าง ๆ ให้มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน
- (๓) การตัดสินใจบนหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-Based Decision Making)
การดำเนินการบนพื้นฐานของการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลที่แสดงถึงหลักฐาน เชิงประจักษ์ ซึ่งต้องแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของผู้เรียน ตามที่หลักสูตร การศึกษาได้ออกแบบไว้ และตามที่มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๖๕ กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษา ต้องมีผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างน้อย ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล

(๔) การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

การดำเนินงานภายใต้หลักการของการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อการรักษาไว้ซึ่งความพึงพอใจและความมั่นใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญทั้งในปัจจุบันและอนาคตซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและรวดเร็ว และทำให้เหนือความคาดหวัง (Beyond Expectation)

(๕) การมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes Focus)

การดำเนินงานให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยกำหนดเป้าหมายเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง การออกแบบกระบวนการและการติดตามประเมินผลที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้

๒.๓.๒ แนวคิด

แนวคิดการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษามุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ (Outcome Based Education) และการบริหารคุณภาพ (Quality Management) โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) การออกแบบหลักสูตรการศึกษาที่ดีต้องกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิตที่มีลักษณะดังนี้

(๑.๑) ตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ (Customer and Stakeholder Focus)

(๑.๒) สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา

(๑.๓) สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา รวมทั้งมาตรฐานคุณวุฒิสาขาสาขาวิชามาตรฐานวิชาชีพ (ถ้ามี) หรือมาตรฐานระดับนานาชาติที่คณะกรรมการรับรอง

(๒) การดำเนินการจัดการศึกษาของสถาบันและหลักสูตรการศึกษาทำให้มั่นใจว่ามีการดำเนินการรักษาคุณภาพ (Quality Maintenance) และการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นไปตามที่ออกแบบไว้และเป็นไปตามหลักการพื้นฐาน ๕ ประการ

(๓) ผู้สำเร็จการศึกษามีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษารอบทุกประการ

๒.๔ เกณฑ์การตัดสินการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา

ประเด็นการพิจารณา	คำอธิบาย	เกณฑ์การตัดสิน
๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้านระหว่างเรียน และมีการสะสมจนมีแนวโน้มที่มั่นใจได้ว่า จะบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้โดยรวมที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษา 	☐ ผ่าน ☐ ต้องปรับปรุง ☐ ไม่ผ่าน
๒. โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาและรายวิชา	<ul style="list-style-type: none"> หลักสูตรการศึกษามีการกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ และวิธีการได้มาซึ่งความต้องการและความคาดหวังอย่างไร ที่นำไปสู่การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สะท้อนความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ ที่ครอบคลุมตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ และสะท้อนเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนทั้งระยะสั้นและระยะยาว 	☐ ผ่าน ☐ ต้องปรับปรุง ☐ ไม่ผ่าน

ประเด็นการพิจารณา	คำอธิบาย	เกณฑ์การตัดสิน
	<ul style="list-style-type: none"> ● การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาและรายวิชา หรือโมดูลการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรการศึกษาอย่างไร ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะทางวิชาการและวิชาชีพได้จริง 	
๓. การจัดกระบวนการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดกระบวนการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดกรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ได้อย่างไร ● การจัดกระบวนการเรียนรู้ทำให้มั่นใจได้ว่าผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้กับโลกของการทำงานจริงได้ และตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ และสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง 	☐ ผ่าน ☐ ต้องปรับปรุง ☐ ไม่ผ่าน
๔. วิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียน	<ul style="list-style-type: none"> ● การออกแบบการวัดและประเมินผลผู้เรียน และพัฒนาการของผู้เรียน มีวิธีการ เครื่องมือ และการกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลที่น่าเชื่อถืออย่างไร ที่สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน ● มีวิธีการอย่างไรในการทบทวน ตรวจสอบ กำกับ การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการรายงานผลการเรียนรู้ ที่นำมาสู่การพัฒนาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน ทั้งของผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่หลักสูตรการศึกษาและรายวิชาคาดหวัง 	☐ ผ่าน ☐ ต้องปรับปรุง ☐ ไม่ผ่าน
๕. ระบบและกลไกการพัฒนาหลักสูตร และการบริหารคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ● หลักสูตรการศึกษามีการวางแผนคุณภาพ (Quality Planning) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) และการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการหลักสูตร รวมถึงมีการจัดการข้อร้องเรียน และการอุทธรณ์อย่างไร ● หลักสูตรการศึกษามีการนำข้อมูลการประเมินผลการจัดการศึกษาดังกล่าวมาใช้ในการทบทวน และการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ (Quality Improvement) ของหลักสูตรการศึกษาอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด และผู้ใช้บัณฑิตมั่นใจว่าจะได้บุคลากรที่มีความสามารถตรงตามความต้องการและความคาดหวัง 	☐ ผ่าน ☐ ต้องปรับปรุง ☐ ไม่ผ่าน

ประเด็นการพิจารณา	คำอธิบาย	เกณฑ์การตัดสิน
	<ul style="list-style-type: none"> มีวิธีการอย่างไรในการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลของหลักสูตรการศึกษาให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญได้รับทราบ 	

การแปลความหมายของเกณฑ์การพิจารณารายประเด็น แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ผลการพิจารณา	ความหมาย
ผ่าน	มีหลักฐานเชิงประจักษ์ และผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับหลักการและประเด็นการพิจารณาที่กำหนดครบถ้วน
ต้องปรับปรุง	ไม่ปรากฏหลักฐานเชิงประจักษ์ หรือผลการดำเนินงานไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนด โดยต้องปรับปรุงตามข้อเสนอแนะภายในเวลาที่กำหนด
ไม่ผ่าน	ไม่ปรากฏหลักฐานเชิงประจักษ์ หรือผลการดำเนินงานไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนด

การพิจารณาผลการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา แบ่งออกเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

ผลการรับรองมาตรฐานฯ	ความหมาย
รับรอง	หลักสูตรศึกษาดำเนินการได้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ และมีผลการพิจารณารายประเด็นในระดับ “ผ่าน” ทั้ง ๕ ข้อ
ไม่รับรอง	หลักสูตรศึกษาดำเนินการไม่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ หรือมีผลการพิจารณารายประเด็นในระดับ “ไม่ผ่าน” อย่างน้อย ๑ ข้อ